توراه أور • الباراشات מקץ • مامار 16

ביאור על הנ״ל

شرح ما سبق

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com

الباراشا الحاسيدية

/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/mikeitz/16

1 **ביאור על הנ״ל**

شرح ما ذُكر أعلاه.

2 **ביאור הדברים על ענין נ״ח משמאל ומזוזה מימין. הנה המצות הן מלמטה למעלה והתורה מלמעלה למטה.**

بيان الكلام في شأن «مصباح حانوكا (**נ״ח**, ner Chanukah) على اليسار، وعلبة الرقوق المثبتة على قائم الباب (**מזוזה**, mezuzah) على اليمين». والآن، فالوصايا (**מצות**, mitzvos) من الأسفل إلى الأعلى، والتوراة (**תורה**) من الأعلى إلى الأسفل.

והיחוד שביניהם הוא כמשל העומד למעלה ורוצה להתקרב עם העומד למטה זה עולה בסולם וזה יורד עד שנפגשין זה בזה.

والاتحاد بينهما يشبه شخصًا يقف في الأعلى ويريد أن يقترب من شخص يقف في الأسفل: يصعد هذا السلم وينزل ذاك، حتى يلتقي أحدهما بالآخر.

3 **וביאור הענין הנה כתיב כל אשר חפץ ה׳ עשה. וכתיב בדבר ה׳ שמים נעשו.**

وتوضيح الأمر: كُتب: «كل ما شاءه **ה׳** صنعه»، وكُتب: «بكلمة **ה׳** صُنعت السماوات».

והענין שהחומר נברא בדבר ה׳ והתמונה והציור באיזה אופן שנברא הוא מחפץ ה׳ מה רבו מעשיך ה׳ כולם בחכמה עשית.

والأمر هو أن المادة خُلقت بكلمة **ה׳**، أما الهيئة والصورة، أياً كانت الكيفية التي خُلقت بها، فمصدرهما مشيئة **ה׳**: «ما أكثر أعمالك يا **ה׳**! كلّها بالحكمة صنعت».

שבחי׳ החכמה היא בחי׳ גבורות. דהיינו התחלקות לעשות כל ציור וכל תמונה לכל הפרטים למיניהם.

فإن مستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) الحكمة (**חכמה**, Chochmah) هو مستوى أو جانب **בחינה** الشدة والتقييد (**גבורות**, Gevuros)، أي التقسيم: إيجاد كل هيئة وكل صورة، بجميع التفاصيل، وفق أنواعها.

4 **ושרש החכמה למעלה הוא בחי׳ בוצינא דקרדוניתא קו המדה מדוד משחת׳** [משחתא] **מי מדד בשעלו מים כו׳. והגילוי הוא בחכמה דאצי׳ אור אבא ושם מה רבו מעשיך שרבו מאד פרטיים רבים.**

وجذر الحكمة (**חכמה**, Chochmah) في الأعلى هو مستوى «**בוצינא דקרדוניתא**» (Botzina deKardinusa؛ خطّ القياس)، خطّ القياس الذي يحدّد المقادير: «من قاس المياه في جوف كفّه؟» إلخ. ويكون الانكشاف في **חכמה** في عالم الانبثاق (**אצילות**, Atzilus)، نور الأب (**אבא**, Abba)؛ وهناك: «ما أكثر أعمالك»، فهي كثيرة جدًّا، وتضمّ تفاصيل كثيرة.

אך שהיו כלולים בחכמה וכמשל השכל הגשמי שתופס ומקיף הרבה ענינים בבת אחת וברגע אחת וכדי להוציא מהעלם אל הגילוי צריך לפרט בדבורים רבים ושונים בשעה ושתים.

غير أنّها كانت مضمنة في **חכמה**، كما في مثال العقل الجسماني، الذي يدرك أمورًا كثيرة ويحيط بها كلّها دفعة واحدة، في لحظة واحدة؛ ولإخراجها من الخفاء إلى الانكشاف، لا بدّ من تفصيلها في كلمات كثيرة ومتنوعة، على مدى ساعة أو ساعتين.

כך בחכמה כלולים מה רבו מעשיך בכל ציור וכל תמונה ונפרטו בע״מ [בעשרה מאמרות] **שנברא העולם. אך המאמרות הן עשרה בלבד כי לא נפרט הכל בדבור רק דרך כלל ולא דרך פרט:**

وهكذا، فإن «ما أكثر أعمالك» بكل صورة وهيئة مضمنة في **חכמה**، وقد فُصّلت في المقالات العشر (**עשרה מאמרות**) التي خُلق بها العالم. غير أن المقالات ليست إلا عشرًا، لأن الكلام لم يفصّل كل شيء، بل أورده على نحو عام لا تفصيلي.

5 **והטעם כי מה שנפרט בדבור הוא בכדי להיות בחי׳ יש כי מבחי׳ חכמה דאצי׳ לא היה יכול להיות בחי׳ יש ואפי׳** [ואפילו] **מה שנתלבש בז״א שהוא בחי׳ הוי״ה הכל נק׳ בחי׳ א״ס דאיהו וחיוהי חד.**

والسبب هو أن ما فُصِّل في الكلام [كان] من أجل أن يكون هناك مستوى من الوجود القائم بذاته (**יש**, yesh)، إذ لم يكن ممكناً أن يوجد مستوى **יש** من مستوى الحكمة (**חכמה**, Chochmah) في عالم الانبثاق (**אצילות**, Atzilus)؛ وحتى ما تلبّس في الوجه المصغّر، أي الصفات الوجدانية (**ז"א / זעיר אנפין**, Z'eir Anpin)، وهو مستوى اسم **ה׳** (**הוי' / שם הוי'**, Havayah)، يُسمّى كلّه مستوى اللامتناهي (**אין סוף**, Ein Sof)، إذ «هو وقواه الحيوية واحد».

6 **ולא היה יכול להיות בחי׳ פירוד רק במל׳ דאצי׳ בדבר מלך שלטון. והיינו ע״י כי מל׳ דאצי׳ נעשה עתיק דבריאה וכו׳.**

ولا يمكن أن يتحقق الانفصال إلا في الملكوت (**מלכות**, Malchus) في عالم الانبثاق (**אצילות**, Atzilus)، من خلال «كلمة ملك [التي] تسود». وذلك إنما هو [بسبب] أن ملكوت عالم الانبثاق يصير **עתיק** (Atik) [المصدر الأعمق والأعلى] لعالم الخلق (**בריאה**, Beriah)، وهكذا.

אך מ״מ בחי׳ הוי״ה מושל בבחי׳ מל׳ להיות בטול היש וכענין וצבא השמים לך משתחוים דהיינו בחי׳ בטול המלאכים בכלות הנפש.

ومع ذلك، فإن مستوى اسم **ה׳** (**הוי' / שם הוי'**, Havayah) يهيمن على مستوى الملكوت، لكي يتحقق إبطال الذات (**ביטול**, bittul) للوجود المتعيّن (**יש**, yesh)، كما في قوله: «وجند السماء يسجدون لك»، أي مستوى إبطال الملائكة لذواتهم عند انقضاء النفس.

והשמש והירח משתחוים אפי׳ [אפילו] **בגופם שסובבים והולכים ובטול זה הוא ע״י כל אשר חפץ הוי״ה שבחי׳ חפץ זה מתלבש בחכמה דאצי׳ וחכמה דאצי׳ מתלבשת בחכמה דמל׳ דאצי׳ המתלבשת בבי״ע**

والشمس والقمر ينحنيان حتى بأجسادهما، إذ يدوران ويمضيان. وهذا الإبطال يأتي من «كل ما أراده **הוי׳**»، إذ تتلبّس هذه الإرادة في الحكمة (**חכמה**, Chochmah) في عالم الانبثاق، وتتلبّس حكمة عالم الانبثاق في حكمة الملكوت في عالم الانبثاق، التي تتلبّس في [عوالم] الخلق، والتكوين (**יצירה**, Yetzirah)، والفعل (**עשיה**, Asiyah).

כי גבוה מעל גבוה שומר. וכל מה שלמטה מקבל ממה שלמעלה הימנו עד רום המעלות.

لأن «الأعلى من العالي يحرسه». وكل ما هو أدنى يتلقى من المستوى الذي فوقه، حتى أرفع المراتب.

(ואפי׳ [ואפילו] **הפילסופים מודים בזה רק שאין משיגים רק עשר בחי׳ התחתונות ח׳ גלגלים וגלגל היומי.**

(وحتى الفلاسفة يسلّمون بهذا، غير أنهم لا يدركون إلا المستويات العشرة الدنيا: الأفلاك الثمانية والفلك اليومي.)

וע׳ בפרדס שער ששי ספ״ג [סוף פרק ג׳] **וכבר הסכימו החוקרים כו׳ וגלגל השכל העשירי כו׳ ויותר מזה אין משיגים אבל יכול להיות גם לפי דעתם שיש למעלה מהם ג״כ)**

انظر Sha’ar 6 ،Pardes (**פרדס**)، نهاية الفصل 3: «لقد اتفق الباحثون»، إلخ، و«فلك العقل العاشر»، إلخ؛ وما وراء ذلك لا يدركونه. لكن يمكن، حتى وفق رأيهم هم، أن يكون فوقهم أيضًا [شيء].

רק העכו״ם [העובדי כוכבים ומזלות] **אומרים מאחר שכבר נשתלשל בהעלם אחר העלם בבחי׳ שם אלקים המצמצם כו׳ מוכרח להיות נשאר כך**

لكن عابدي النجوم والأبراج يقولون: ما دام قد هبط بالفعل، حجابًا إثر حجاب، عبر مستوى اسم **אלקים** (**אלקים**, Elokim)، الذي يُحدِث الانكماش، إلخ، فلا بد أن يبقى على هذه الحال.

אבל כי אני ידעתי (**אני בחי׳ מל׳ וכנ״י** [וכנסת ישראל]) **כי גדול הוי״ה ששם הוי״ה מושל על כל בחי׳ אלקים משא״כ פרעה אמר לא ידעתי את הוי״ה שלא ידע רק שם אלקים.**

لكن «لأني أعلم» («أنا» هي مستوى الملكوت وجماعة إسرائيل) «أن **הוי'** عظيم»، لأن اسم **הוי'** يهيمن على كل مستوى من **אלקים**. أما فرعون فقال: «لا أعرف **הוי'**»، لأنه لم يعرف إلا اسم **אלקים**.

ואמר עזב ה׳ את הארץ (ובאמת לא בדעת ידבר כמ״ש בתניא ח״ב [חלק ב׳] **שהרי נס של בריאת שמים וארץ גדול מנס של קי״ס** [קריעת ים סוף] **כו׳ ע״ש) ולכן אומרים איה אלקיהם.**

وقال: «لقد هجر **ה׳** (**הוי'** / **שם הוי'**، Havayah) الأرض» (لكنّه في الحقيقة يتكلم بغير علم، كما هو مكتوب في **תניא** (**תניא**)، الجزء الثاني، لأن معجزة خلق السماء والأرض أعظم من معجزة شقّ البحر الأحمر، إلخ؛ انظر هناك). ولذلك يقولون: «أين **אלקים** (**אלקים**، Elokim) لديهم؟»

אבל באמת כל אשר חפץ הוי״ה עשה. שזהו ענין יחוד שם הוי״ה עם שם אלקים ויחוד קוב״ה [קודשא בריך הוא] **ושכינתיה שיחוד זה היינו בחי׳ המשכה שנמשך שם הוי״ה ומשתלב בשם אלקים להיות בטול היש כו׳.**

لكن في الحقيقة: «كلّ ما شاء **הוי'** صنع». فهذا هو شأن اتحاد اسم **הוי'** باسم **אלקים**، واتحاد القدوس المبارك (**קב״ה** / **קודשא בריך הוא**، kudsha brich hu) والحضور الإلهي (**שכינה**، Shechinah) الخاص به؛ إذ إن هذا الاتحاد هو مستوى التنزيل إلى الأسفل، حيث يُنزَّل اسم **הוי'** ويتداخل في اسم **אלקים**، لكي يتحقق إبطال الذات (**ביטול**، bittul) للوجود القائم بذاته (**יש**، yesh)، إلخ.

7 **והנה בבחי׳ יחוד זה והמשכה זו יש ב׳ דרכים. הא׳ ששם הוי״ה יורד למטה לבחי׳ אלקים ונק׳ שילוב הוי״ה באלקים.**

والآن، في هذا الاتحاد وهذا الإنزال، ثمة طريقان. الأول هو أن ينزل اسم **ה׳** (Havayah) إلى الأسفل، إلى مستوى اسم **אלקים** (Elokim)، وهذا ما يُسمّى تداخل اسم **ה׳** في **אלקים**.

ואזי האל״ף קודם לי׳ ששם אלקים מלביש את שם הוי״ה. ושם הוי״ה מלובש בתוכו.

وعندئذ يسبق حرف الألف (**אל״ף**، alef) حرف اليود (**י׳**، yud)، لأن اسم **אלקים** يكسو اسم **הוי׳**، ويكون اسم **הוי׳** مكسوّاً داخله.

והב׳ ששם אלקים עולה למעלה. ונכלל בשם הוי״ה ואזי היו״ד קודם לאל״ף כו׳

والثاني هو أن يصعد اسم **אלקים** إلى الأعلى ويندرج في اسم **הוי׳**، وعندئذ يسبق اليود الألف، إلخ.

והנה היתרון והמעלה הוא כששם אלקים עולה למעלה כי כשהשם של הוי״ה יורד לבחי׳ שם אלקים להתלבש בו הנה הוא ע״י כמה צמצומים להיות התלבשות בבחי׳ יש אבל כשהשם אלקים עולה ונכלל בבחי׳ הוי״ה ה״ז [הרי זה] **עולה לבחי׳ אין כו׳:**

والآن، إنما تكون الأفضلية والرفعة حين يصعد اسم **אלקים** إلى الأعلى. ذلك أنه حين ينزل اسم **הוי׳** إلى مستوى اسم **אלקים** لكي يكتسي به، فإن ذلك يتم بواسطة انكماشات كثيرة (**צמצומים**, tzimtzumim)، لكي يحدث التلبّس بمستوى الوجود (**יש**, yesh)؛ أما حين يصعد اسم **אלקים** ويندرج في مستوى **הוי׳**، فإنه يرتقي بذلك إلى مستوى اللاوجود (**אין**, ayin)، إلخ.

8 **והנה נר מצוה הוא בחי׳ העלאה. ותורה אור הוא בחי׳ המשכה וביאור הענין הוא בהקדים להבין ענין האותיות.**

والآن، «الوصية (**מצוה**) سراج» تمثل مستوى الارتقاء، و«التوراة (**תורה**) نور» تمثل مستوى الإفاضة إلى الأسفل. ويتضح الأمر بتمهيد فهم حقيقة الحروف.

והוא כי האותיות היוצאות בה׳ מוצאות הפה. אחה״ע מן הגרון כו׳. אין המוצאות עושים ומפעילים את האותיות כמו כנור המנגן שמוציא הקול ע״י האדם המנגן שאז נולד ונתהוה הקול ונגון.

أما الحروف التي تخرج عبر مخارج النطق الخمسة في الفم — ومنها أحرف **אחה״ע** (alef, ches, hei, ayin) الصادرة من الحلق، إلى آخره — فهذه المخارج لا تصنع الحروف ولا تُحدِثها، على نحو ما تُخرج قيثارة يعزف عليها عازف صوتًا بواسطته؛ فعندئذ يولد الصوت واللحن وينشآن.

אבל האותיות שבה׳ מוצאות הפה אינו כן אלא שהאותיות כבר היו בנפש שכל נפש מליאה אותיות ובבואם לה׳ מוצאות הפה הם המניעים את המוצאות ולא מתנועעים ע״י המוצאות.

لكن الحروف التي تخرج من مخارج الفم الخمسة ليست كذلك؛ بل كانت الحروف موجودة بالفعل في النفس، إذ إن كل نفس ملأى بالحروف. وعندما تصل الحروف إلى مخارج الفم الخمسة، فهي التي تحرّك هذه المخارج، ولا تحرّكها المخارج.

9 **והנה יש כמה בחי׳ אותיות. אותיו׳** [אותיות] **המחשבה ואותיו׳** [ואותיות] **הדבור. אותיות המחשבה בבינה ואותיות הדיבור במל׳**

والآن، توجد عدة مراتب للحروف: حروف الفكر وحروف الكلام. حروف الفكر في الفهم (**בינה**, Binah)، وحروف الكلام في الملكوت (**מלכות**, Malchus).

ובחי׳ דבור שלמעל׳ [שלמעלה] **הוא בבחי׳ המחשבה למטה שהוא דבור המלאכי׳** [המלאכים] **וקרא זא״ז** [זה אל זה / זה את זה] **וגבוה מעל גבוה שמקבלי׳** [שמקבלים] **דין מן דין עד רום המעלות מה שלמטה הוא בבחי׳ מחשבה נק׳ לגבי שלמעלה בחי׳ דבור ובחי׳ מחשבה שלמעלה יותר נעלמה.**

ومرتبة الكلام التي فوق هي على مرتبة الفكر التي تحت، أي كلام الملائكة: «وينادي هذا إلى ذاك»، و«عالٍ فوق العالي»، إذ يتلقى بعضهم من بعض، حتى أسمى المراتب؛ فما هو في مرتبة الفكر في الأسفل يُسمّى، بالنسبة إلى ما فوقه، مرتبة الكلام، أما مرتبة الفكر التي فوق فهي أخفى.

10 **והנה שרש גלוי האותיות הוא בחכמה ויהי האדם לנפש חיה. בחי׳ חיה היא בחכמה.**

وأما أصل انكشاف الحروف فهو في الحكمة (**חכמה**, Chochmah): «وصار الإنسان نفسًا حيّةً» (**נפש חיה**, nefesh chayah)؛ ومرتبة الحياة (**חיה**, Chayah) هي في **חכמה**.

אך אין זה רק בבחי׳ גלוי אבל שרשם הנעלם הוא למעלה מעלה בבחי׳ כתר כמ״ש בזוהר אינון כתרין עילאין כו׳ ונחתא כ״ף מעל כורסייא דיקריה כו׳

لكن هذا إنما هو في مرتبة الانكشاف؛ أما أصلها المستتر فبعيد بعيد في الأعلى، في مرتبة التاج (**כתר**, Keser)، كما جاء في **זהר** (**זהר**): «إنها تيجان علوية»، إلخ، و«نزل حرف الكاف من فوق عرش مجده»، إلخ.

כי מהות האותיות אינן בחי׳ שכל רק הם למעלה מן השכל שא״א להשיג בשכל מהות האותיות ומוצאן במבטא אב״ג שהם יוצאות מכלי השכל. רק עיקרם נלקחים מבחי׳ שלמעלה מהשכל

فإن ماهية الحروف ليست مرتبة من مراتب العقل، بل هي فوق العقل؛ إذ يتعذر على العقل أن يدرك ماهية الحروف ومصدرها في نطق الحروف **אב״ג**، وهي تخرج من أوعية العقل. إنما تُستمد في جوهرها من مرتبة تعلو العقل.

והן נעשות בחי׳ לבוש להשכל להשכיל כל דבר בכל לשון מע׳ לשון.

وتصير لباسًا للعقل، ليتمكن به من فهم كل أمر بكل لغة من اللغات السبعين.

שכל דבר שכל אינו נתפס אלא באותיות אבל אין האותיות מהות השכל ועצמותו אלא בחי׳ לבושו כנודע שהשכל מתלבש לפעמים באותיות אלו.

فكل أمر عقلي لا يُدرك إلا بالحروف؛ غير أن الحروف ليست ماهية العقل ولا ذاته، بل هي مرتبة لباسه، كما هو معروف أن العقل يتلبس أحيانًا بهذه الحروف.

11 **ולפעמים באותיות אלו. כמו דבור התוספות והר״ן** [והרבינו נסים] **שמלבישים כל א׳ השכל באותיות אחרים ונלקחים מלמעלה מן השכל רק שאין מתגלים אלא בשכל.**

وتارةً تكون في تلك الحروف، كما في عبارات توسافوت (**תוספות**, Tosafos) وران (**הר״ן**, Ran)، إذ يكسو كلٌّ منهما العقلَ بحروف مختلفة. وهذه [الحروف] مأخوذة من فوق العقل، غير أنها لا تنكشف إلا في العقل.

והמשל בזה כח ההולדה שבמוח שנתהווה באדם אחרי היותו בן י״ג או ט׳ (סנהדרין רפ״ח)

ومثال ذلك قوة التناسل الكامنة في الدماغ، التي تنشأ لدى الإنسان بعد أن يبلغ الثالثة عشرة أو التاسعة من عمره (سنهدريم، مطلع الفصل الثامن).

ואף שכבר הי׳ [היה] **לו מוחין בשלימות מ״מ כח ההולדה לא נגמר עד היותו בן י״ג או ט׳ וגמר כח זה תלוי במאכל אשר יאכל.**

ومع أنه كان قد اكتمل لديه العقل (القوى العقلية (**מוחין**, mochin))، فإن قوة التناسل لم تكتمل إلا حين بلغ الثالثة عشرة أو التاسعة؛ واكتمال هذه القوة يتوقف على الطعام الذي يأكله.

וכנודע ממה שאין מאכילין את הכה״ג [הכהן גדול] **בעיוה״כ** [בערב יום הכפורים] **דברים שמרבי׳ הזרע. שיש מאכלים מרבים הזרע. ויש מאכלים ממעיטים.**

وكما هو معلوم من [الحكم] القاضي بألا يُطعَم رئيس الكهنة، عشية يوم كيبور، أطعمة تزيد المني؛ فهناك أطعمة تزيده، وأطعمة تقلّله.

12 **והנה במאכלים ההם עצמן אין בהם כח ההולדה רק כשבאים להמוח. והמוח מתחזק על ידם אזי נתהוה ונגמר כח ההולדה.**

والآن، لا توجد في تلك الأطعمة نفسها قوة التناسل؛ إنما تنشأ هذه القوة وتكتمل عندما تصل تلك الأطعمة إلى الدماغ، فيقوى الدماغ بها.

כך האותיו׳ [האותיות] **באים מלמעלה מהשכל שאינו נתפס באותיות כלל. ומ״מ כשבאים לבחי׳ השכל נעשה גילוי השכל ע״י אותיות.**

وهكذا، تأتي الحروف من فوق العقل، [من مستوى] لا يمكن إدراكه بالحروف مطلقًا؛ ومع ذلك، عندما تصل إلى مستوى أو جانب العقل (**בחינה**, bechinah)، ينكشف العقل بوساطة الحروف.

13 **ולכן אמרו על מט״ט** [מטטרון] **שקושר כתרי׳** [כתרים / כתרין] **לקונו מתפלותיהם של ישראל. והענין כי אותיות התפלה עולות למעלה ע״י המלאכים כנודע שכמה מלאכים ממונים בכל היכל לקבל התפלות. ואיתא בזוהר שהמלאך נשיק לה.**

لذلك قالوا عن متاترون (**מט״ט**, Metatron) إنه يربط تيجانًا لخالقه من صلوات إسرائيل. ومعنى الأمر أن حروف الصلاة ترتفع إلى العلى بواسطة الملائكة، كما هو معروف، إذ يُعيَّن ملائكة كثيرون في كل حجرة سماوية (**היכל**, heichal) لاستقبال الصلوات. ويُذكر في الزوهار (**זהר**, the Zohar) أن الملاك يقبّلها.

14 **וביאור ענין זה הוא כמו הנושק עד״מ מכניס רוחו והבלו בדבר שנושק.**

وتوضيح هذا الأمر هو كحال من يقبّل: فبسبيل المثال، يُدخل نَفَسه وبخاره في الشيء الذي يقبّله.

כך המלאך מכניס רוחו והבלו באותיות התפלה להעלותם מבחי׳ דבור האדם לבחי׳ דבור המלאכי׳ [המלאכים] **שהיא בחי׳ מחשב׳ שלמט׳** [שלמטה]

وهكذا يُدخل الملاك نَفَسه وبخاره في حروف الصلاة، ليرفعها من مستوى كلام الإنسان إلى مستوى كلام الملائكة، وهو مستوى الفكر الذي في الأسفل.

וכך עולה התפלה למעל׳ [למעלה / למעלת] **מעולם ועד עולם. עד עולם העליון שם הוא מט״ט** [מטטרון] **שעושה בחי׳ כתר זה. פי׳ שמעלה האותיו׳** [האותיות] **עד מקורן ושרשן שהוא בכתר.**

وهكذا ترتقي الصلاة إلى الأعلى، من عالم إلى عالم، حتى تبلغ العالم الأعلى؛ وهناك ميتاترون، الذي يجعل هذا المستوى تاجًا. أي إنه يرفع الحروف إلى مصدرها وجذرها، الكائن في التاج (**כתר**, Keser).

15 **והיינו כדי להמשיך אותיות כי התפלה היא יהי רצון שיהי׳** [שיהיה] **המשכת רצון אחר מבתחלה שנמשך בחכ׳** [בחכמה] **וחכמה היא בחי׳ דין.**

والغرض من ذلك استجلاب الحروف إلى الأسفل؛ فالصلاة هي قول: «لتكن [إرادتك]»، أي أن تُستجلب إرادة أخرى غير [الإرادة التي كانت] في البداية، وهي الإرادة التي أُفيضت في الحكمة (**חכמה**, Chochmah)؛ و **חכמה** هي مرتبة الحكم.

וכן התורה דמחכ׳ [דמחכמה] **נפקת מימינו אש דת למו שהיא בחי׳ אש וגבורות וע״פ התורה אין יסורים בלא עון. אבל בכתר שם הם רחמים פשוטים ונושא עון כו׳ ומשם נמשך אותיות חדשות כו׳:**

وكذلك التوراة (**תורה**)، التي «تنبثق من **חכמה**»: «من يمينه شريعة نارية لهم»، وهي مرتبة النار وقوى الشدة (**גבורות**, Gevuros)؛ وبحسب التوراة، لا توجد آلام من دون إثم. أما في التاج (**כתר**, Keser)، فثمة رحمة محضة، و«هو يحمل الإثم» وما إلى ذلك؛ ومن هناك تُستجلب حروف جديدة إلى الأسفل، وما إلى ذلك.

16 **והנה ככל הענין הזה באותיות כך הוא בבחי' המצות כי נר מצוה. והענין שאין אור הנר מאיר אלא כשיש אויר סביב האור משא״כ כשאין שם אויר יכבה ולא יאיר כלל**

والآن، كما أن هذه المسألة كلها تنطبق على الحروف، كذلك تنطبق على مرتبة الوصايا (**מצוות**, mitzvos)، إذ «الوصية مصباح». وبيان ذلك أن نور المصباح لا يضيء إلا إذا كان الهواء حول النور، أما إذا لم يكن هناك هواء فإنه ينطفئ ولا يضيء إطلاقًا.

והנה האויר הוא בבחי' אותיות. כי הרי רואין שיסוד האויר הוא תחת יסוד האש.

والآن، فالهواء من مرتبة الحروف. إذ نرى أن عنصر الهواء يأتي دون عنصر النار.

17 **ואעפ״כ** [ואף על פי כן] **הרי יש בו דקות הרבה מיסוד האש. והטעם כי האויר אע״פ** [אף על פי] **שהוא למטה מיסוד האש. מ״מ שרשו הוא למעלה.**

ومع ذلك، ففي الهواء قدر أكبر بكثير من اللطافة مما [في] عنصر النار. والسبب أن الهواء، وإن كان أدنى من عنصر النار، فإن أصله أرفع.

וביאור הדבר כי הנה יעקב אמר מה נורא. ולכן מה שאומרים הגדול הגבור והנורא. נורא הוא מדתו של יעקב.

وبيان الأمر أن يعقوب (**יעקב**) قال: «ما أهيب!». ولذلك، حين نقول: «العظيم والقوي والمهيب»، تكون صفة «المهيب» صفة يعقوب.

18 **ולכאורה לא שייך בחי' נורא ליעקב כ״א לפחד יצחק. אלא לפי שיעקב היה הממוצע בין האבות.**

يبدو أن صفة المهابة لا تتعلق بيعقوب (**יעקב**)، بل بـ«مخافة إسحاق» وحده، أي بإسحاق (**יצחק**). لكن [هذه الصفة تتعلق به،] لأن يعقوب كان الواسطة بين الآباء.

ונודע שא״א שיחוברו ב' הפכים עד שיערה רוח מלמעלה משניהם. כענין עושה שלום במרומיו כו'.

ومعلوم أنه يستحيل أن يتحد ضدّان حتى تُفاض عليهما روح من فوقهما كليهما، على نحو قوله: «يصنع السلام في عوالِيه»، إلخ.

19 **ולכן מאחר שיעקב היה המחבר לכך היה בו גילוי בחי׳ נורא שהוא למעלה משניהם. וכך הוא בבחי׳ אויר שהדקות הוא לפי שהוא בחי׳ ממוצע שהוא בקו האמצעי חח״ן** [חכמה חסד נצח] **מימין. ובג״ה** [ובינה גבורה הוד] **משמאל.**

ولذلك، بما أن يعقوب (**יעקב**) كان هو الذي جمع [بينهما]، فقد تجلّى فيه مستوى «المهيب»، وهو فوق كليهما. وهكذا الأمر في مستوى الهواء: فلطفه ناشئ عن كونه مستوى الوسيط، الواقع في الخط الأوسط — الحكمة (**חכמה**, Chochmah)، والإحسان (**חסד**, Chesed)، والنصر (**נצח**, Netzach) في اليمين، والفهم (**בינה**, Binah)، والشدة (**גבורה**, Gevurah)، والبهاء (**הוד**, Hod) في اليسار.

20 **וכדת״י** [וכדעת תפארת יסוד] **באמצע הוא בחי׳ אויר שהוא בחי׳ ז״א שהוא בקו הממוצע בחי׳ [ת״ת** [תפארת]**] ולכן נק׳ אויר אור יו״ד.**

والتاج (**כתר**, Keser)، والمعرفة (**דעת**, Daas)، والجمال (**תפארת**, Tiferes)، والأساس (**יסוד**, Yesod) في الوسط؛ وهذا هو مستوى الهواء (**אויר**, avir)، وهو مستوى الوجه المصغّر (**ז״א / זעיר אנפין**, Z'eir Anpin)، الواقع على الخط المتوسط، مستوى [الجمال]. ولذلك يُقال إن كلمة **אויר** هي **אור** [مع إضافة] حرف **יו״ד**.

שהיו״ד הוא בחי׳ העלם של האור שמוריד וממשיך להיות האור מאיר. כמו האותיות שהן בבחי׳ ההעלם.

فإن **יו״ד** هو مستوى احتجاب النور، الذي يُنزِل النور ويستجلبه إلى الأسفل كي يضيء؛ مثل الحروف، فهي من مستوى الاحتجاب.

21 **ובהן ועל ידן נתפס השכל ובא לידי גילוי כי א״א לכל שכל בלי אותיות כנ״ל.**

وفيها وبها يُدرَك العقل ويتجلّى، إذ لا يمكن لأي عقل أن يوجد من دون حروف، كما شُرح أعلاه.

כך האויר שהוא בבחי׳ העלם בו ועל ידו נתפס האור להאיר לבא לידי גילוי.

وهكذا أيضًا الهواء، الذي هو في مرتبة الاستتار: ففيه وبه يُدرَك النور لكي يضيء [و] يأتي إلى الظهور.

וזהו כי נר מצוה ותורה אור. שע״י נר מצוה נעשה התורה אור כי המצות עולות עד הכתר ששם שרש המצות תר״ך עמודי אור עמוד שמחבר מעלה למטה.

وهذا هو [معنى] «لأن الوصية (**מצוה**) مصباح، والتوراة (**תורה**) نور»: فبواسطة «الوصية مصباح» تصير التوراة نورًا؛ إذ تصعد الوصايا إلى التاج (**כתר**, Keser)، حيث أصل الوصايا: ستمئة وعشرون عمودًا من النور، عمود يصل ما فوق بما تحت.

22 **וכענין יעקב חבל נחלתו כשמתנועע החבל למטה כו'. וכך ע״י המצות שהן במל' עולות בכתר ונמשך משם בחי' אותיות חדשים דהיינו תוס'** [תוספת] **אור להיות אור התורה מאיר. כי הנה התורה נקראת משל הקדמוני.**

كما في قول: «يعقوب (**יעקב**) حبل ميراثه»: حين يتحرك الحبل من أسفل، إلخ. وكذلك، بواسطة الوصايا (**מצות**، mitzvos)، التي هي في الملكوت (**מלכות**، Malchus) [و] تصعد إلى التاج (**כתר**، Keser)، يُنَزَّل من هناك مستوى من الحروف الجديدة؛ أي نور إضافي، لكي يشع نور التوراة. فالتوراة تُسمّى «مَثَل القديم».

23 **וענין המשל הוא כמ״ש וידבר שלשת אלפים משל. כי הנה חכמת שלמה היא חכמה תתאה שהיא בחי' מל' דאצי'.**

ومعنى المَثَل هو ما كُتب: «وتكلّم بثلاثة آلاف مَثَل». فحكمة سليمان (**שלמה**) هي الحكمة (**חכמה**, Chochmah) السفلى، وهي مستوى الملكوت (**מלכות**, Malchus) في عالم الانبثاق (**אצילות**, Atzilus)؛

והיינו בחי' מל' המאירה בבי״ע כי מל' דאצי' עצמה היא רוה״ק [רוח הקודש] **ונו״ה** [ונצח והוד] **דאצי' היא בחי' נבואה ובאצילות איהו וחיוהי חד.**

أي مستوى **מלכות** حين يشرق في [عوالم] الخلق (**בריאה**, Beriah) والتكوين (**יצירה**, Yetzirah) والفعل (**עשיה**, Asiyah). فأما **מלכות אצילות** نفسها فهي روح القداسة (**רוח הקודש**, ruach hakodesh)، والنصر (**נצח**, Netzach) والبهاء (**הוד**, Hod) في **אצילות** هما مستوى النبوة؛ وفي **אצילות**، «هو وقوى حياته واحد».

ולכן יש ס״ר פירושים על כל פסוק מד״ת [מדברי תורה] **ונבואה. וגם משלי ושה״ש** [ושיר השירים] **שאמר שלמה ברוה״ק** [ברוח הקודש] **הן במל' דאצילות עצמה למעלה מחכמת שלמה**

ولذلك، فلكل آية من آيات كلمات التوراة والنبوة ستمئة ألف تفسير. وكذلك سفر الأمثال (**משלי**) ونشيد الأنشاد (**שיר השירים**)، اللذان قالهما سليمان بروح **הקודש**، هما في **מלכות אצילות** نفسها، فوق حكمة سليمان؛

אבל מה שנתן חכמה לשלמה היא בחי' חכמה תתאה דבריאה ובחכמה זו דיבר על כל דבר מד״ת [מדברי תורה] **שלשת אלפים משל**

لكن ما أعطاه [ה'] من حكمة لسليمان هو مستوى **חכמה** السفلى في [عالم] **בריאה**، وبهذه الحكمة تكلّم في كل أمر من أمور كلمات التوراة بثلاثة آلاف مَثَل،

דהיינו רוחניות שבד״ת [שבדברי תורה] **מכל הג׳ עולמות בי״ע (שכל מה שיש למטה יש למעלה כנודע מאתרוג שלמטה שמעורר למעלה שדוקא אתרוג ולא תפוח.**

أي الروحانية الكامنة في كلمات التوراة، من العوالم الثلاثة: **בריאה** و **יצירה ועשיה** (إذ إن كل ما يوجد في الأسفل يوجد في الأعلى، كما هو معروف من الأترجة (**אתרוג**, esrog) في الأسفل، التي تثير ما في الأعلى — أترجة تحديدًا لا تفاحة.

ולקרב אל השכל הוא כמו דבר גשמי המצוייר בדמיון האדם. אך דמיון מחשבת האדם אינה פועלת כלום. אבל למעלה כי לא מחשבותי כו׳)

ولتقريب [هذا] إلى الذهن، فهو أشبه بشيء مادي يتمثّله الإنسان في خياله؛ غير أن تخيّل الإنسان في فكره لا يُحدث شيئًا، أما في الأعلى، «فإن أفكاري ليست [أفكاركم]»، إلخ.)

שהשיג ממדרגה התחתונה דעשיה עד מדרגה הראשונה שבבריאה. וכל עולם יש בו י״ס [י׳ ספירות] **וי׳ כלול מי׳ עד אלף וזהו שלשת אלפים.**

[وهذا] ما أدركه: من أدنى مرتبة في **עשיה** إلى أول مرتبة في **בריאה**. وفي كل عالم عشر صفات منبثقة؛ وكل مجموعة من العشرة تشتمل على عشر، حتى تبلغ ألفًا، وهذا هو ثلاثة آلاف.

אבל באצי׳ דאיהו וחיוהי חד לא השיג. אבל באמת גם התורה דאצי׳ היא בחי׳ משל לגבי המאציל העליון ב״ה.

لكنه لم يدرك **אצילות**، حيث «هو وقوى حياته واحد». غير أن التوراة في **אצילות** نفسها، في الحقيقة، ليست إلا مستوى المَثَل بالنسبة إلى المفيض الأعلى، مبارك هو.

דאוריית׳ [דאורייתא] **מתקשרא בקוב״ה** [בקודשא בריך הוא] **כמו דישראל מתקשראן באוריית׳ שאין להם ערך לגבי התורה אלא דמתקשראן בה.**

فـ«التوراة (**תורה**) مرتبطة بالقدوس المبارك (**קוב״ה**, kudsha brich hu)»، كما أن «بني إسرائيل مرتبطون بالتوراة»، إذ لا نسبة لهم إلى التوراة إلا من حيث ارتباطهم بها.

24 **וכך התורה מתקשראת בקוב״ה** [בקודשא בריך הוא] **כו׳. וכדי שיומשך ויתפשט אוא״ס** [אור אין סוף] **ב״ה המאציל בהתורה הוא ע״י נר מצוה שהיא בחי׳ אוי״ר** [אויר] **אור י׳**

وهكذا ترتبط التوراة (**תורה**) بالقدوس المبارك (**קב״ה / קודשא בריך הוא**, kudsha brich hu)، إلخ. ولكي يُجذَب النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك **ה׳**، المُفيض، وينبسط في التوراة، يكون ذلك من خلال «الوصية (**מצוה**, mitzvah) مصباح»، وهي مستوى **אויר** (avir، الهواء)، أي **אור** (or، النور) [مع حرف **י׳** (yud)].

שהמצות הן בחי׳ העלאה כמו קרבנות שנעשו מן הבהמות להיות אשה ריח ניחוח.

فالوصايا هي مستوى الصعود، مثل القرابين التي صُنعت من الحيوانات لتصبح «قربانًا ناريًا، رائحةَ رضا».

וכן תפלין של קלף מעור הבהמות. וציצית של צמר. והרי זו בחי׳ העלאה מדבר גשמי להיות התכללות ברוחניות אק״ב [אשר קדשנו במצותיו]

وكذلك التفلّين (**תפלין**, tefillin)، المصنوع من رقّ جلود الحيوانات، والتسيتسيت (**ציצית**, tzitzis)، المصنوعة من الصوف. وهذا هو مستوى الارتقاء بشيء مادي، ليصير مندمجًا في روحانية عبارة «الذي قدّسنا بوصاياه».

(וגם הם המשכות אך מפני שנעשות ע״י מעשה האדם בפו״מ [בפועל ממש] **הרי הן העלאות שהאדם מעלה ומקשר אותן לאוא״ס** [לאור אין סוף] **הנמשך בתוכן משא״כ התורה היא המשכה לבדה קורא בתורה שקורא וממשיך מה שכבר היה כאדם הקורא לחברו כו׳)**

(وهي أيضًا تجلب الفيض إلى الأسفل؛ لكن لأنها تتم بفعل الإنسان، بعمل فعلي، فهي صعود يرفعها الإنسان ويربطها بالنور اللانهائي الذي يُجذَب فيها. أما التوراة فليست إلا جلبًا للفيض إلى الأسفل: فمن يقرأ (**קורא**, kore) التوراة ينادي ويجلب ما كان موجودًا أصلًا، كما ينادي المرء صاحبه، إلخ.)

וע״י העלאה זו נעשה המשכת התורה. וזהו יהא שמו הגדול מבורך כי יש שם הוי״ה בחי׳ מל׳

ومن خلال هذا الصعود يتحقق جلب التوراة إلى الأسفل. وهذا [هو معنى] «ليُبارَك اسمه العظيم»: إذ يوجد اسم **ה׳** (**הוי׳** / **שם הוי׳**, Havayah)، وهو مستوى **מלכות**.

כי הוי״ה הוא ז״א ושמו של הוי״ה דהיינו הגילוי הוא במל׳ ושם הגדול הוא בכתר (ופעם אמרו בזוהר דהיינו בבינה והכל א׳ כי התגלות עתיק בבינה) דהיינו מל׳ דא״ק [דאדם קדמון]

فـ **הוי׳** / **שם הוי׳** هو الوجه المصغّر (**ז״א** / **זעיר אנפין**, Z'eir Anpin)، واسم **ה׳**، أي انكشافه، في **מלכות**؛ أما الاسم العظيم ففي التاج (**כתר**, Keser) (وقد قيل مرة في الزوهار إنه في الفهم (**בינה**, Binah)، والأمر واحد، لأن انكشاف أتِيك (**עתיק**, Atik) يكون في الفهم)، أي **מלכות** آدم القديم (**א״ק**, Adam Kadmon).

ולכן אומרים מברך לעלם בלשון יחיד שהוא עולם האצי׳ שהוא רה״י [רשות היחיד] **דאיהו וחיוהי חד לפי ששם הגדול הוא למעלה מהאצילות ונמשך באצי׳**

ولذلك نقول «مباركٌ **לעלם** (**לעלם**, le'alam؛ للعالم)» بصيغة المفرد، والمقصود به عالم الانبثاق، وهو المجال الخاص (**רשות היחיד**, reshus hayachid)، لأن «هو وقوى حياته واحد»؛ إذ إن الاسم العظيم يعلو عالم الانبثاق ويُجذَب إليه.

וזהו הקב״ה מנענע בראשו. פי׳ בבחי׳ כתר שמנענע וממשיך למטה אך דוקא באיש״ר [באמן יהא שמיה רבא] **דאגדתא כי אגדה היא בחי׳ חכמה שרוב סודות התורה גנוזין בה כמ״ש האריז״ל** [האר״י זכרונו לברכה]**.**

وهذا [هو معنى] «القدوس المبارك يومئ برأسه»: أي في مستوى **כתר**، الذي يحرّكه ويجذبه إلى الأسفل. لكن ذلك يكون تحديدًا مع «آمين، ليكن اسمه العظيم» في الأغادة (**אגדה**, Aggadah)، لأن الأغادة هي مستوى **חכמה**، وفيها تكمن معظم أسرار التوراة، كما كتب الأريزال (**האריז״ל**).

25 **ואיש״ר** [ואמן יהא שמיה רבא] **אומרים בצבור שאז דוקא מנענע בכל בחי׳ ראשו משא״כ אחד העוסק בתורה אע״פ** [אף על פי] **שהקב״ה קורא ושונה כנגדו מ״מ אין המשכה זו רק בחלק נפשו אבל בצבור ממשיכים בחי׳ כללות כו׳.**

وتُقال عبارة «آمين، يهي شمي ربّا» في جماعة، إذ إنّه عندئذٍ فقط يحرّك كل مستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) من رأسه. أما الفرد الذي يشتغل بالتوراة، فعلى الرغم من أن **ה׳** يقرأ ويدرس قبالته، فإن هذا الإمداد النازل لا يصل إلا إلى الجزء من نفسه؛ أما في الجماعة فيجذبون مستوى الكلّ الجامع (**כללות / כללותם / כללותו**, klalus)، إلخ.

26 **ובזה יובן ענין נ״ח משמאל ומזוזה מימין. מזוזה הוא בחי׳ המצות שהמזוזה היא בחי׳ העלא׳** [העלאת / העלאה]**.**

وبهذا يتضح معنى «مصباح حانوكا على اليسار ولفافة الآيات عند الباب (**מזוזה**, mezuzah) على اليمين». إن **מזוזה** هي مستوى الوصايا (**מצות**, mitzvos)، لأن **מזוזה** هي مستوى الارتقاء.

שבית האדם וכל מה שבתוכו בטל לה׳ אחד שכותבין במזוזה אחד ואהבת. כי בכל לבבך הוא בחי׳ התפלה בלב.

فإن بيت الإنسان وكل ما فيه يكونان في حالة إبطال الذات أمام **ה׳**، [الذي هو] واحد، إذ نكتب في **מזוזה** «واحد» [و] «وتحبّ». لأن «بكل قلبك» هو مستوى الصلاة في القلب.

27 **ובכל נפשך היא בחי׳ התורה לקשר מחשבה ודבור בדבור. ודברי אשר שמתי בפיך. ובכל מאדך היא המזוזה שהיא בסוף ביתו עם כל הרכוש שבתוכו.**

«بكل نفسك» هو مستوى التوراة (**תורה**, Torah)، لربط الفكر بالكلام والكلام بالكلام، و«كلامي الذي وضعته في فمك»؛ و«بكل ما أوتيت من قوة» هي لفافة التثبيت على قائم الباب (**מזוזה**, mezuzah)، الموضوعة عند طرف بيته، مع جميع الممتلكات التي فيه.

ועי״ז נ״ח משמאל היא תורה אור שהיונים רצו להשכיחם תורתך ותקנו להניחה על פתח הבית מבחוץ לר״ה [לראש השנה]**.**

ومن خلال ذلك [يأتي] مصباح حانوكا (**חנוכה**، Chanukah) على اليسار، وهو «التوراة نور»؛ فقد سعى اليونانيون إلى «أن ينسوهم توراتك»؛ و[أسّس الحكماء] أن يوضع عند مدخل البيت، من الخارج، باتجاه المجال العام.

כי המל׳ נק׳ פתח הבית שמשמש כניסה ויציאה וכך כתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש כו׳. וביציאתה לבי״ע הנה מל׳ בכל משלה.

لأن الملكوت (**מלכות**، Malchus) يُسمّى مدخل البيت، الذي يُستعمل للدخول والخروج؛ وهكذا كُتب: «بهذه يدخل هارون (**אהרן**) إلى المقدس»، إلخ. وعند خروجه إلى عالم الخلق (**בריאה**، Beriah)، وعالم التكوين (**יצירה**، Yetzirah)، وعالم الفعل (**עשיה**، Asiyah)، «يسود ملكوته على الجميع».

וצריך להמשיך גם שם בטורי דפרודא. על הרי בתר בחי׳ אור התורה והיא משמאל בחי׳ גבורות וזה היה בזמן בית שני כו׳:

ومن الضروري أن يُنزَّل النور حتى هناك، إلى «جبال الانفصال» — «على جبال بِتَر» (**בתר**، Bether) — أي مستوى نور التوراة. وهو على اليسار، مستوى قوى الشدة (**גבורות**، Gevuros)؛ وكان ذلك في زمن الهيكل الثاني، إلخ.

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية

حول هذه الطبعة

.the English translationو This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication /Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

الترجمة العربية والشروح: أُعدّت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro:batch)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرَس مَاماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من likuteitorah.com/ar/torah-ohr/mikeitz/16/

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق